

Одеська національна академія харчових технологій

Кафедра економіки промисловості

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи

Ф.А. Трішин

ПІДПИСАНО

“ _____ ” _____ 20__ року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВА ТА
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ**

галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», 07 «Управління та адміністрування»

спеціальності 051 «Економіка», 071 «Облік і оподаткування»

ступінь вищої освіти магістр

освітньо-професійні програми «Економіка підприємства», «Облік і аудит»

факультет Економіки, бізнесу і контролю

кафедра економіки промисловості

2018 рік

Робоча програма з дисципліни «Інноваційний розвиток підприємства та інтелектуальна власність» складена на основі навчальної програми дисципліни «Економіка праці і соціально-трудові відносини» галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», 07 «Управління та адміністрування», спеціальностей 051 «Економіка», 071 «Облік і оподаткування», вищої освіти бакалавр, яка затверджена Методичною радою ОНАХТ протокол від ____ 2018 року, № __.

Лист погодження:

Голова ради спеціальності 051 «Економіка» галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»

ПІДПИСАНО Н.М. Купріна

«__» _____ 201__ р.

Голова ради спеціальностей 075 «Маркетинг», 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» галузі знань 07 «Управління та адміністрування»

ПІДПИСАНО М.Р. Мардар

«__» _____ 201__ р.

Голова ради спеціальностей 071 «Облік і оподаткування», 073 «Менеджмент», 281 «Публічне управління та адміністрування» галузей знань 07 «Управління та адміністрування» та 28 «Публічне управління та адміністрування»

ПІДПИСАНО І.І. Савенко

«__» _____ 201__ р.

Декан факультету Економіки, бізнесу і контролю

ПІДПИСАНО Н.М. Купріна

«__» _____ 201__ р.

Завідувач кафедри економіки промисловості

ПІДПИСАНО О.І. Павлов

«__» _____ 201__ р.

Методист НМЦ ЗЯВО ПІДПИСАНО Т.С. Малишко

«__» _____ 201__ р.

Директор НМЦ ЗЯВО ПІДПИСАНО В.Г. Мураховський

«__» _____ 201__ р.

Розробник:

Доцент кафедри економіки промисловості, к.е.н. ПІДПИСАНО С.В. Крупіна

**1. Опис навчальної дисципліни
«Інноваційний розвиток підприємства та інтелектуальна власність»**

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 18 05 «Соціальні та поведінкові науки», 07 «Управління та адміністрування»	Обов’язкова	
Модулів – 2	051 «Економіка», 071 «Облік і оподаткування»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Індивідуальне завдання - реферат		Семестр	
Загальна кількість годин - 150		1-й	1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2,35 самостійної роботи студента – 4,71	Ступінь вищої освіти: магістр	20 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		20 год.	6 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		110 год.	138 год.
		Індивідуальні завдання:	
		40 год.	50 год.
		-	-
Вид контролю:			
екзамен	екзамен		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

- для денної форми навчання – 0,5
- для заочної форми навчання – 0,11

1. Пояснювальна записка

1.2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Інноваційний розвиток підприємства та інтелектуальна власність» є формування у студентів здатностей: використовувати нормативно-правові акти та міжнародні договори, що регулюють відносини в сфері інтелектуальної власності; виявляти об'єкти права інтелектуальної власності; визначати права та обов'язки власників охоронних документів на об'єкти права інтелектуальної власності; використовувати адміністративний порядок захисту прав на об'єкти права інтелектуальної власності.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Інноваційний розвиток підприємства та інтелектуальна власність» є вивчення основних теоретичних та методичних питань інтелектуального бізнесу як специфічного виду економічної діяльності; розкриття сутності та специфіки інтелектуальних продуктів; вивчення процесу управління інтелектуальним бізнесом; визначення ризиків інтелектуального бізнесу; вивчення методів та методик оцінки об'єктів інтелектуальної власності та інтелектуального капіталу підприємства; аналіз етапів комерціалізації інтелектуальних продуктів.

В результаті вивчення даного курсу студенти повинні **знати**: основні поняття в сфері правової охорони інтелектуальної власності; систему правової охорони інтелектуальної власності в Україні; міжнародну систему правової охорони інтелектуальної власності; нормативно-правові акти України та міжнародні договори, що регулюють відносини в сфері інтелектуальної власності; умови надання правової охорони на об'єкти права інтелектуальної власності в Україні; механізми використання прав на об'єкти права інтелектуальної власності; форми та порядок захисту прав на об'єкти права інтелектуальної власності.

На основі отриманих знань студенти повинні **вміти**: створювати та виявляти інтелектуальні продукти; застосовувати законодавчу базу для створення об'єктів інтелектуальної власності; розробляти моделі мотивації для творчих колективів; визначати ризики інтелектуальної власності; проводити оцінку інтелектуального капіталу підприємства; розраховувати вартість об'єктів інтелектуальної власності.

1.2. Компетентності, які може отримати здобувач вищої освіти

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Економіка праці і соціально-трудова відносини» здобувач вищої освіти отримує наступні програмні компетентності та програмні результати навчання, які визначені в Стандарті вищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка» та освітньо-професійній програмі «Економіка підприємства» підготовки бакалаврів.

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК6. Здатність розробляти та управляти проєктами.

ЗК11*. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК6.Здатність формулювати професійні задачі в сфері економіки та розв'язувати їх, обираючи належні напрями і відповідні методи для їх розв'язання, беручи до уваги наявні ресурси.

СК8.Здатність оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.

Програмні результати навчання:

ПРН6. Оцінювати результати власної роботи, демонструвати лідерські навички та уміння управляти персоналом і працювати в команді.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади та питання захисту інтелектуальної власності

Тема 1. Інтелектуальна власність як економіко-правова категорія

Тема 2. Сутність та структура інтелектуальної власності (промислова власність, авторські та суміжні права та нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності).

Тема 3. Охорона та захист прав інтелектуальної власності

Змістовий модуль 2. Економічні засади інтелектуальної власності

Тема 4. Комерціалізація інтелектуальної власності

Тема 5. Міжнародне співробітництво в сфері інтелектуальної власності

Тема 6. Формування інституту інтелектуальної власності в Україні

Тема 7. Управління інтелектуальною власністю

4. Структура навчальної дисципліни «Інтелектуальна власність»

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
МОДУЛЬ 1.													
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади та питання захисту інтелектуальної власності													
Тема 1. Інтелектуальна власність як економіко-правова категорія	12	2	2	-	4	8	12	0,5	0,5	-	5	11	
Тема 2. Сутність та структура інтелектуальної власності (промислова власність, авторські та суміжні права та нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності).	12	2	2	-	4	8	11,5	0,5	-	-	5	11	
Тема 3. Охорона та захист прав інтелектуальної власності	12	2	2	-	4	8	14	1	2	-	5	11	
Разом за модулем 1	60	10	10	-	20	40	60	3	3	-	25	54	
МОДУЛЬ 2.													
Змістовий модуль 2. Економічні засади інтелектуальної власності													
Тема 4. Комерціалізація інтелектуальної власності	12	2	2	-	4	8	12	0,5	0,5	-	5	11	
Тема 5. Міжнародне співробітництво в сфері інтелектуальної	11	1	2	-	4	8	11,5	0,5	-	-	5	11	

власності												
Тема 6. Формування інституту інтелектуальної власності в Україні	12	2	2	-	4	8	10,5	0,5	-	-	5	10
Тема 7. Управління інтелектуальною власністю	12	2	2	-	4	8	14	1	2	-	5	11
Разом за модулем 2	60	10	10	-	20	40	60	3	3	-	25	54
Усього годин	120	20	20	-	40	80	120	6	6	-	50	108

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
1	Тема 1. Інтелектуальна власність як економіко-правова категорія	2	0,5
2	Тема 2. Сутність та структура інтелектуальної власності (промислова власність, авторські та суміжні права та нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності).	2	-
3	Тема 3. Охорона та захист прав інтелектуальної власності	2	2
4	Тема 4. Комерціалізація інтелектуальної власності	2	-
5	Тема 5. Міжнародне співробітництво в сфері інтелектуальної власності	2	0,5
6	Тема 6. Формування інституту інтелектуальної власності в Україні	2	0,5
7	Тема 7. Управління інтелектуальною власністю	2	-
Разом:		20	6

6. Самостійна робота

№ з/п	Види навчальної діяльності	Кількість годин	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
1	Опрацювання лекційного матеріалу	20	30
2	Підготовка до практичних занять	20	28
3	Опрацювання окремих розділів програми, які не виносяться на лекції	-	-
4	Виконання індивідуального завдання	40	50
Разом з дисципліни		80	108

7. Індивідуальні завдання

Написання рефератів за темами – 40 / 50 годин:

1. Точки зору різних авторів стосовно поняття Інтелектуальна власність.
2. Поняття Інтелектуальна власність та її сутність.
3. Поняття інтелектуальні послуги та їх сутність.
4. Поняття інтелектуальні продукти та їх види.
5. Поняття об'єкти інтелектуальної власності, їх види та сутність.

6. Поняття промислова власність та класифікація об'єктів промислової власності.
7. Характеристика та джерела походження об'єктів промислової власності.
8. Промислова власність в інноваційній діяльності.
9. Концептуальні підходи до управління промисловою власністю.
10. Нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності.
11. Об'єкти авторського права та суміжних прав.
12. Суб'єкти права інтелектуальної власності.
13. Поняття патент та їх види.
14. Патентування винаходів в Україні.
15. Патентування винаходів в іноземних державах.
16. Конкурентні переваги використання об'єктів інтелектуальної власності.
17. Поняття та види інтелектуальної ренти.
18. Комерціалізація об'єктів інтелектуальної власності, поняття, види та сутність.
19. Ліцензування як форма торгівлі технологіями
20. Ринок об'єктів інтелектуальної власності
21. Інтелектуальна власність у підприємницькій діяльності.
22. Конкурентоспроможність новацій і технологій.
23. Обмін ліцензіями та ліцензійна торгівля.
24. Економічна ефективність ліцензійної діяльності та фактори ризику.
25. Методи ціноутворення на об'єкти інтелектуальної власності.
26. Раціоналізаторська пропозиція та конкурентоспроможність новацій і технологій.
27. Інтелектуальна власність як нематеріальний актив.
28. Опціонні договори в ліцензійній торгівлі та обмін ліцензіями як об'єктивна закономірність розвитку економіки.
29. Поняття ліцензії та їх економічна ефективність.
30. Ліцензійні договори та їх класифікація.
31. Ліцензування торговельної марки: поняття та особливості реалізації.
32. Ліцензійне використання ноу-хау.
33. Комерційне найменування: поняття та особливості реалізації.
34. Торговельна марка – об'єкт правової охорони. Одержання прав в Україні та іноземних державах.
35. Необхідність вартісної оцінки прав на об'єкти інтелектуальної власності.
36. Методи оцінки вартості прав на об'єкти інтелектуальної власності.
37. Комбінована методика оцінки нематеріальних активів і прав на об'єкти інтелектуальної власності.
38. Управління об'єктами інтелектуальної власності.
39. Поняття та підходи щодо визначення структури інтелектуального капіталу.
40. Система захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності.
41. Захист права інтелектуальної власності в рамках угоди TRIPS.
42. Захист права інтелектуальної власності в Україні.
43. Міжнародна система охорони об'єктів промислової власності.
44. Міжнародне співробітництво в сфері інтелектуальної власності.
45. Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОІВ) і міжнародне співробітництво в сфері охорони промислової власності.
46. Інтелектуальна власність як складова інтелектуального капіталу.
47. Оцінка вартості ліцензій.
48. Критерії економічної ефективності об'єктів інтелектуальної власності.

8. Методи навчання

У процесі проведення лекційних занять будуть використані навчальні дискусії, ілюстрації, графічний та роздавальний матеріал за темами, проблемний виклад навчального матеріалу.

При проведенні практичних занять для активізації навчально-пізнавальної діяльності

студентів будуть використані методи: мозкового штурму, конкретних ситуацій, різні види дискусій. На практичних заняттях використовуються завдання для розв'язання задач, перелік запитань з тем для усного опитування, тести для підсумкового контролю знань студентів денної форми навчання з окремих тем дисципліни.

9. Методи контролю

На заняттях з дисципліни «Інтелектуальна власність» проводиться вхідний, поточний та підсумковий контроль знань студентів денної форми навчання та складається іспит. Студенти заочної форми навчання мають захистити виконане індивідуальне завдання та скласти іспит.

Поточний контроль знань студентів з дисципліни здійснюється шляхом усного та письмового опитування студентів та розв'язання ними практичних завдань на практичних заняттях, а також підсумкового тестування з окремих тем дисципліни.

Засобами для проведення поточного контролю знань студентів з дисципліни є:

- завдання для проведення практичних занять;
- контрольні роботи та тести за окремими темами дисципліни;
- завдання для самостійної роботи студентів з дисципліни.

Підсумковий контроль знань студентів здійснюється шляхом складання іспиту з дисципліни на підставі накопичених кожним студентом балів рейтингу на протязі семестру під час поточного контролю та оцінки, отриманої безпосередньо на іспиті.

Вхідний контроль знань студентів з дисциплін, які забезпечують дану дисципліну, здійснюється за допомогою письмового опитування.

Поточний та підсумковий контроль знань студентів денної форми навчання здійснюється на підставі «Положення про рейтингову систему оцінки знань студентів з дисципліни».

Поточний та підсумковий контроль знань студентів денної форми навчання здійснюється на підставі «Положення про рейтингову систему оцінки знань студентів з дисципліни».

Питання для проведення вхідного контролю знань студентів

1. Поняття власність.
2. Поняття інтелект.
3. Поняття та складові нематеріальних активів.
4. Поняття та структура об'єктів інтелектуальної власності.
5. Поняття ресурси та капітал підприємства.

Поточний контроль знань студентів з дисципліни здійснюється шляхом усного та письмового опитування студентів та розв'язання ними практичних завдань на практичних заняттях, опитування студентів, а також підсумкового тестування з окремих тем дисципліни.

Засобами для проведення поточного контролю знань студентів з дисципліни є:

- завдання для проведення практичних занять;
- контрольні тести з усіх тем дисципліни;
- завдання для виконання самостійної роботи студентів з дисципліни.

Підсумковий контроль знань студентів здійснюється шляхом складання іспиту з дисципліни на підставі накопичених кожним студентом балів рейтингу на протязі семестру під час поточного контролю та оцінки, отриманої безпосередньо на заліку.

Питання для проведення залишкового контролю знань студентів

1. Поняття Інтелектуальна власність.
2. Поняття та види інтелектуальних продуктів.
3. Поняття та структура об'єктів інтелектуальної власності.
4. Поняття інтелектуальний капітал.
5. Управління інтелектуальною власністю.
6. Методи оцінки інтелектуального капіталу підприємства.
7. Оцінка вартості прав на об'єкти інтелектуальної власності.

8. Комерціалізація об'єктів інтелектуальної власності.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Вид роботи, що підлягає контролю	Оцінні бали		Форма навчання					
	min д/з	max д/з	Кільк. робіт, одиниць	денна		Кільк. робіт, одиниць	заочна	
				min	max		min	max
1	2	3	4	5	6	7	8	9
_2_ семестр								
ЗАЛІКОВИЙ КРЕДИТ 1 Змістовий модуль 1. “Теоретичні засади інтелектуального бізнесу”								
Робота на лекціях	1	1,4/2	5	5	7	2	2	4
Робота на практичних заняттях	1	1,4/2	5	5	7	2	2	4
Підготовка до практичних занять	1	1,4/2	5	5	7	2	2	4
Виконання індивідуальних завдань	20/29	24/33	1	20	24	1	29	33
Проміжна сума				30	45		35	45
Модульний контроль у поточному семестрі	20	40/45	–	20	40	–	20	45
Контроль результатів дистанційного модулю	10/-	15/-	–	10	15	–	5	10
Оцінка за змістовий модуль 1				60	100		60	100
_2_ семестр								
ЗАЛІКОВИЙ КРЕДИТ 2 Змістовий модуль 1. “Організаційні та практичні аспекти ведення інтелектуального бізнесу”								
Робота на лекціях	1	1,4/2	5	5	7	1	1	2
Робота на практичних заняттях	1	1,4/2	5	5	7	1	1	2
Підготовка до практичних занять	1	1,4/2	5	5	7	1	1	2
Виконання індивідуальних завдань	20/32	24/39	1	20	24	1	32	39
Проміжна сума				30	45		35	45
Модульний контроль у поточному семестрі	–	–	–	20	40	–	20	45
Контроль результатів дистанційного модулю	10/-	15/-	–	10	15	–	5	10
Рейтинг за творчі здобутки студентів	0/-	10/-	–	0	10	–	–	–
Оцінка за змістовий модуль 1				60	100		60	100

Контроль успішності та якості навчання здійснюється з використанням методів, засобів та систем оцінювання, що визначаються вищим навчальним закладом. Наприклад, оцінка балами якості навчання студентів денної форми повинна враховувати наступне.

Робота на лекціях. Мінімальний бал вимагає присутності на кожній лекції. Збільшення бала до максимального передбачає оцінювання якості ведення студентом конспекту.

Опрацювання тем, не винесених на лекції, оцінюється за якістю складеного студентом

конспекту.

Контрольні роботи. Мінімальний бал свідчить про наявність виконаної у повному обсязі роботи. Підвищення бала визначається самостійністю її виконання (звернення за консультацією під час її виконання, якість відповідей на питання за змістом роботи при її захисті).

Підсумкова (загальна) оцінка з навчальної дисципліни повинна враховувати, крім названих у таблиці 10, рейтингові оцінки (бали), одержані за окремі види навчальної роботи студента: поточне та підсумкове тестування рівня засвоєння теоретичного матеріалу; виконання лабораторних досліджень; практичну діяльність під час практик; оцінку за участь у наукових конференціях, олімпіадах, наукових публікаціях тощо.

У таблиці наведено відповідність оцінних балів за різними шкалами.

За шкалою ECTS	За національною шкалою	За шкалою ОНАХТ з підсумком	
		іспит	залік
A	відмінно	88 – 100	88 – 100
B	добре	81 – 87	81 – 87
C		74 – 80	74 – 80
D		68 – 73	68 – 73
E	задовільно	60 – 67	60 – 67
FX	незадовільно	40 – 59	40 – 59
F		0 – 39	0 – 39

11. Методичне забезпечення

Науково-методичне забезпечення навчального процесу включає: державні стандарти освіти; навчальні плани; навчальні програми з усіх навчальних дисциплін та видів практик; підручники і навчальні посібники; методичні матеріали до семінарських, практичних і лабораторних занять; індивідуальні науково-дослідні завдання (ІНДЗ); контрольні завдання до всіх видів занять; контрольні роботи з навчальних дисциплін; текстові та електронні варіанти тестів для поточного і підсумкового контролю знань; методичні матеріали з питань самостійного опрацювання фахової літератури, виконання ІНДЗ, курсових і дипломних робіт. Опорні конспекти лекцій, інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни, перелік демонстраційних навчально-методичних матеріалів, технічних засобів навчання, в тому числі лабораторного обладнання й устаткування, аудіовізуальних засобів навчання, програмного забезпечення, навчальних моделей, необхідних для вивчення курсу.

12. Рекомендована література

1. Андрощук Г. А. Патентное право: правовая охрана изобретений: Учебн. пособие / Г. А. Андрощук, Л. И. Работягова. – 2-е изд., перераб. и доп. – К.: МАУП, 2001. – 232 с.
2. Андрощук Г. О. Інтелектуальна власність в Україні: правові засади та практика: Наук.-практ. вид.: Т. 3. Промислова власність / Г. О. Андрощук, С. О. Довгий, В. С. Дроб'язко, В. О. Жаров, Т. Г. Захарченко / Академія правових наук України; Державне патентне відомство України. – К.: Вид. дім «Ін Юре», 1999. – 656 с.
3. Андрощук Г. Право інтелектуальної собствениости: торговые аспекты: Науч.-практ. изд. / Г. Андрощук, П. Крайнев, И. Кавасс. – К.: Изд. дом «Ін Юре», 2000. – 164 с.
4. Базилевич В. Д. Інтелектуальна власність: Підручник. – К.: Знання, 2006. – 432 с.
5. Вачевський М. В. Інтелектуальна власність: теорія і практика інноваційної діяльності: Підручник / М. В. Вачевський, В. Г. Кремень, В. М. Мадзігон, В. Г. Скотний, Г. Є. Шевченко, О. М. Вачевський. – К.: ВД «Професіонал», 2005. – 448 с.